

## СТАНОВИЩЕ

върху материалите за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“, област на висше образование 6. Аграрни науки и ветеринарна медицина, ПН 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност „Паразитология и инвазионни болести на животните и човека“ (04.03.07), обявен от ИЕМПАМ – БАН в ДВ бр. 85/8.10.2024 г.

### Кандидат за участие в конкурса:

1. Гл. ас. д-р Делка Салкова;

Изготвил становището: д-р Катерина Станимирова Димитрова, доцент по ПН 6.4. Ветеринарна медицина от ИЕМПАМ-БАН.

### 1. Кратки биографични данни за кандидата

Делка Салкова Салкова е родена през 1976г. и след завършване на СОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ гр. Стрелча, тя става студент от септември 1994 г. до април 2000 г. в Тракийски Университет - Стара Загора, при Ветеринарно-медицински Факултет, магистър ветеринарен лекар. Докторска дисертация е защитена пред ВАК през 2005 г. на тема: „Влияние на NH<sub>4</sub>VO<sub>3</sub> върху развитието на нематода *Meloidogyne arenaria* (Neal, 1889) Chitwood, 1949 и гостоприемник домати” по професионално направление: 6.4. Ветеринарна медицина, научна специалност „Паразитология и хелминтология“, Диплома No/дата: 30254 / 20.02.2006, утвърдено с Протокол No/дата: 17-03 / 06.12.2005. Гл. ас. д-р Салкова през 2013 г. провежда специализация във Всероссийский научно-исследовательский институт экспериментальной ветеринарии имени Я. Р. Коваленко, Москва, Русия по тема „Болести по пчелите – диагностика, профилактика и лечение“. Притежава квалификация по следните курсове и специализации: Защита и хуманно отношение към опитните животни, използвани за научни или образователни цели; Експерименталното моделиране – съвременен ефективен подход в биомедицинските изследвания; Курс по подходи за оценка на медицински устройства, синтетични и природни продукти за биомедицински цели; Курс по диагностични маркери на заболявания при човека и животните; Обучение за разработване, внедряване и поддържане на НАССР система със следните модули:

1. Прилагане принципите на НАССР, оценка на риска; 2. Добри производствени и търговски практики; 3. Верификация и валидиране на НАССР плана”.

Д-р Салкова е работила в сферата на ветеринарната медицина и притежава опит в: изпитване и внедряване на нови средства в пчеларската практика; различни молекулярно-биологични техники, като рекомбинантни ДНК технологии, PCR, и др.; изпитването на действието и наличие/отсъствие на резистентност към акара *Varroa destructor* на регистрирани ВМП за борба с вароатозата по пчелите, и др.; организиране и провеждане на полеви и лабораторни изследвания и експерименти; прилагане на различни микроскопски техники, биологични, молекулярно-биологични и биохимични методики и е участвала в обучителни програми за пчелари.

Членува към момента в следните организации: Българското паразитологично дружество, Европейската федерация по паразитология, Световната федерация по паразитология

2. Съответствие на подадените документи и материали на кандидата с изискуемите съгласно Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и за заемане на академични длъжности в Института по експериментална морфология, патология и антропология с музей - Българска Академия на Науките

По настоящия конкурс, д-р Делка Салкова е представила в срок документите си за участие, като събира повече от необходимите 400 т. по закон, а именно:

По показател „А“: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор": 50 т., по показател „В“ - 130.95 т., по показател „Г“ – 230.95, по показател „Д“ – 105 т., което дава общ брой 513.90 т.

Кандидатът е депозирал Справка за изпълнение на минималните изисквания на ИЕМПАМ - БАН за заемане на академичната длъжност „доцент“, предоставил е списък и копия на научната си продукция, удостоверение за стаж, както и опис на приносите от научно-изследователската си работа. Д-р Салкова е потвърдена като допустим кандидат по настоящия конкурс в ПН 6.4. от специалистите в НАЦИД и има регистрация на следния линк:

<https://ras.nacid.bg/dissertation-preview/26260>

### **3. Оценка на научната, научно-приложната и публикационната дейност на кандидата**

Общият брой на научните трудове на д-р Салкова по конкурса е 56: 10 публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, 15 публикации, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация, 31 публикации, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете. Представени са повече от необходимите цитирания на нейни публикации в реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация.

Общият импакт фактор на представените трудове е 16.7. Д-р Салкова е участвала в 57 бр. научни форуми с 83 бр. доклади и постери. Тя има участие и в 12 проекта като ръководител или участник.

По отношение на количеството и качеството на публикационната дейност мога да отбележа, че те напълно отговарят на националните и институционалните критерии, а също - част от публикациите на д-р Салкова попадат в категории списания с ранг Q1 и Q2 на Scopus и др. реномирани списания.

Основните приноси в разработките на кандидата са в областта на паразитологията, като са систематизирани в следните групи:

#### **I. Изследвания с научен и фундаментален характер.**

1. 1. Проучване разпространението, диагностика и профилактика на основните видове патогени (паразитни, вирусни, бактериални и гъбични заболявания) при медоносната пчела *Apis mellifera*. Метабаркодинг на пчелния микробиом, хигиенно поведение при пчелите и ролята им на биоиндикатор.

1. 2. Молекулярна идентификация и мониторинг на актуални заболяванията по пчелите (паразитни и вирусни). Генетично разнообразие и произход на патогенните причинители;

1. 3. Разпространение, диагностика, профилактика и лечение на актуални паразитни болести при диви и домашни животни;

1. 4. Проучване влиянието на ванадия, различни гликозиди и радиационно облъчване върху развитието на галови нематоди;

1. 5. Молекулярно-филогенетични и генетични изследвания на местни породи животни.

#### **II. Изследвания с научно-приложен характер.**

2. 1. Тестване на утвърдени в практиката ветеринарно-медицински продукти (ВМП) за установяване (наличие/отсъствие) на резистентност;

2. 2. Изпитване на нови комбинации от етерични масла и растителни екстракти, и проучване

влиятието им върху здравословния статус на пчелните семейства;

2. 3. Проучване влиянието и ефективността на различни противопаразитни средства, прилагани при диви и домашни животни;

2. 4. Препоръки за практиката.

Съвременните предизвикателства, пред които са изправени пчеларите през последните десетилетия, са провокирали в кандидата редица въпроси, свързани с проучването на основните причинители и необходимостта от точна диагностика и навременна профилактиката на актуални заболявания. В резултат от работата на д-р Салкова са получени много резултати по тематиката с потвърдителен или оригинален характер. Пчелите са основен опраштител на огромен брой селскостопански култури и диворастящи растения. От друга страна, те и техните продукти, намират приложение като биоиндикатори за замърсяването на околната среда с пестициди и тежки метали. Научно-изследователският интерес към представените направления е провокиран у кандидата и във връзка с професията и на ветеринарен лекар и на привързаността и към сферата на животновъдството – конкретно отглеждане и лечение, в което е ангажирана от години.

#### **4. Критични бележки и препоръки**

Нямам такива.

#### **5. Лични впечатления**

Като колега ветеринарен лекар и във функцията на завеждащ секция „Патология“ към ИЕМПАМ – БАН и като научен секретар на института в последните 3 години, имам дългогодишно наблюдение на работата на колегата в секция „Експериментална паразитология“. Част от своите впечатления съм сформирала и при съвместните ни посещения на научни конференции в страната.

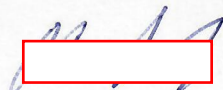
Въпреки че не работим по общи проекти и теми, желая да изразя изцяло положителните си впечатления от д-р Салкова, както в личен, така и в професионален план. Това ми впечатление се затвърждава и от уважението на колегите от секцията, чуждестранните колеги и тези в браншовата сфера, което съм наблюдавала през годините.

Д-р Салкова има изявени интереси и дългогодишни професионални изяви в областта на направлението на конкурса и лично призвание като потомствен пчелар, който е натрупал личен и фамилен опит в областта на паразитологията и инвазионните болести на тези полезни насекоми. Това прави д-р Делка Салкова желан кандидат по конкурса и с необходимите за това стаж, умения и опит. Смятам, че притежава ключови умения и влага старание в професионалната си реализация и може да и се гласува пълно доверие на цялостната работата и в експертизата и.

#### **ПРЕДЛАГАМ**

Гл. ас. д-р Делка Салкова Салкова да заеме академичната длъжност „доцент“ по научна специалност „Паразитология и инвазионни болести на животните и човека“ (04.03.07).

Изготвил становището: доц. д-р К. Димитрова,  
ИЕМПАМ-БАН



Становището е предадено на: 30.1.2025 г.